

N:o 111.

Ank. till Riksd. kansli den 23 april 1909, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående för
säljning af en lägenhet från förra militiebostället Bua
n:o 1 och Hultaberg eller Hult n:o 2 i Älfsborgs län.*

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (n:o 143) af den 26 mars 1909 har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgifva, dels att ett till förra kaptensbostället $\frac{1}{2}$ mantal Bua n:o 1 och $\frac{1}{2}$ mantal Hultaberg eller Hult n:o 2 i Kungsäters socken af Älfsborgs län hörande, å en af förste landtmätaren L. J. Filipsson år 1907 öfver egendomen upprättad karta med ägofigurerna 362—378 utmärkt och inom Istorps skifteslag beläget område, kalladt Hultabergs äng, om 3 hektar 93 ar må afskiljas från egendomen och utbjudas till försäljning i enlighet med stadgandena i 8:de och följande punkterna af kungl. skrivelsen till domänstyrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1910; dels ock att de medel, som genom försäljningen inflyta, må på samma sätt som köpeskillingarna för försälda mindre kronoegendomar användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Vid en under år 1907 å förra kaptensbostället $\frac{1}{2}$ mantal Bua n:r 1 och $\frac{1}{2}$ mantal Hultaberg eller Hult n:r 2 i Kungsäters socken och Marks härad af Älfsborgs län hållen arrendeuppskattning har förslag väckts om försäljning af ett till egendomen hörande område. Jämlikt 7:de punkten i nådiga skrifvelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner har domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 20 november 1908 underställt detta ärende Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning samt därvid öfverlämnat instrumentet öfver nämnda uppskattningsförrättning jämte öfriga till ärendet hörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren L. J. Filipsson år 1907 öfver egendomen upprättad karta med beskrifning.

Af handlingarna inhämtas hufvudsakligen följande.

Ifrågavarande egendom är belägen på ömse sidor om den så kallade Kungsätersån, 1,1 mil från Horreds järnvägsstation och 3,8 mil från Varberg, samt har en areal af 195 hektar 21 ar.

Å egendomen finnas åtta med innehafvarna tillhöriga åbyggnader försedda lägenheter, Åkerlyckan, Ådalen, Sågarbacken, Hagen, Nyhagen, Gästgifvarhagen, Lassebacken och Gamla Lassebacken, hvarjämte till egendomen hör ett inom Istorps skifteslag beläget område, kalladt Hultabergsäng, som saknar åbyggnader och af egendomens arrendator upplåtits åt en brukare.

Vid arrendeuppskattningen hade uppskattningsmännen bland annat att pröfva af lägenhetsinnehafvarna med flera gjorda framställningar att få köpa förenämnda lägenheter till egna hem. Då egendomen fortfarande skulle utarrenderas och driften vore planlagd för en stor hufvudgård, där nya och dyrbara byggnader iordningstälts, ansågo sig emellertid uppskattningsmännen icke kunna förorda lägenheternas försäljning. Särskildt funno sig uppskattningsmännen böra afstyrka innehafvarnas af Ådalen, smeden Johannes Anderssons, och af Hagen, Johannes Johanssons, ansökningar. I dessa hade framhållits, att egendomen ej tillskyndades skada genom en försäljning af lägenheterna. Förhållandet vore emellertid, att Ådalen läge alldeles invid hufvudgårdens lada och ladugård. Oberäkneliga olägenheter kunde uppkomma genom att kronan afhände sig dispositionsrätten till jord, belägen alldeles intill byggnaderna. Dessutom afsågo Johannes Anderssons ansökan jämväl en del af egendomens vattenfall, som nu användes för drifvande af en på lägenheten uppförd smedja, och att afhända sig en del af vattenkraften vore likaledes oklokt. Lägenheten Hagen vore belägen inuti egendomens beteshage samt endast fem minuters väg från hufvudgården, hvadan den-

samma, om någon, vore lämplig till dagsverkstorp. Vidare finnes där egendomens fetaste och mest välbelägna märteltag, allt manande till lägenhetens bibehållande till egendomen.

Den så kallade Hultabergsäng återigen hafva uppskattningsmännen föreslagit till försäljning. Den utgör ett skifte för sig och är å förenämnda karta betecknad med ägofigurerna n:r 362—378 med en areal af 3 hektar 93 ar, däraf 3 hektar 83,6 ar åker och 6,2 ar äng. Området har saluvärderats till 2,000 kronor.

Hvarken Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande eller domänstyrelsen har haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Uti en den 14 november 1908 till departementet inkommen skrift har Johannes Johansson upprepat sin framställning att få inköpa lägenheten Hagen; och har domänstyrelsen på gifven anledning i förenämnda skrifvelse yttrat sig äfven öfver denna framställning, i hvilket hänseende styrelsen anfört, att styrelsen i likhet med uppskattningsmännen funne försäljningen af ifrågavarande lägenhet icke kunna ske utan men för hufvudgården.

Af den förebragta utredningen framgår, att samtliga förenämnda åtta lägenheter äro af den betydelse för drifvande af hufvudgårdens jordbruk, att deras afskiljande från densamma redan af denna orsak icke synes vara tillrådligt. De flesta af dem hafva dessutom, såsom en blick på förenämnda karta gifver vid handen, den belägenhet i förhållande till egendomens öfriga ägor, att äfven från denna synpunkt deras afhändande skulle vara mindre lämpligt. Jag anser mig alltså i likhet med de myndigheter, som yttrat sig i ärendet, icke kunna tillstyrka de gjorda framställningarna att få inköpa dessa lägenheter. Däremot anser jag mig böra biträda framställningen om försäljningen af den så kallade Hultabergsäng.»

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 23 april 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.